ANALİTİK PUANLAMA ANAHTARI

7 soru · Toplam 100 puan

Her ölçüt bağımsız puanlanır. Yanlış, ilgisiz veya boş kanıt 0 puandır. Eşdeğer doğru ifadeler ve yöntemler kabul edilir. Bir işlem hatası, sonraki doğru yöntem için yeniden cezalandırılmaz.

Öğrenme çıktısı / kaynak grubu	Soru sayısı
COĞ.9.1.1. Coğrafya biliminin konusu ve bölümlerini çözümleyebilme	1
COĞ.9.1.2. Örnek olay, olgu veya konu üzerinden mekânsal düşünme ile coğrafya öğrenmenin önemini çözümleyebilme	1
COĞ.9.1.3. Coğrafya biliminin gelişimi hakkında bilgi toplayabilme	1
COĞ.9.2.1. Harita uygulamaları yapabilme	1
COĞ.9.2.2. Türkiye'nin konum özelliklerini algılayabilme	1
COĞ.9.2.3. Mekânsal bilgi teknolojilerini oluşturan bileşenleri çözümleyebilme	1
COĞ.9.3.1. Hava olaylarının günlük hayata etkisini gözleme dayalı tahmin edebilme	1

1. Bir seli iki yönden inceleme · 15 puan

Yağış, eğim ve akarsu akışı fiziki; konutların yeri ve arazi kullanımındaki değişim beşerî yöndür. Zarar, doğal süreç ile insanların nerede ve nasıl yerleştiğinin etkileşiminden doğar.

5 puan · Yağış/akış/eğim gibi doğru bir fiziki unsur seçer.

Bu tek kanıt doğru ve anlamı açık ise tam; yanlış, ilişkisiz veya boş ise 0. Eşdeğer doğru ifade kabul edilir.

5 puan · Yerleşme/arazi kullanımı gibi doğru bir beşerî unsur seçer.

Bu tek kanıt doğru ve anlamı açık ise tam; yanlış, ilişkisiz veya boş ise 0. Eşdeğer doğru ifade kabul edilir.

5 puan · Zararın doğal ve beşerî unsurların etkileşimiyle açıklanacağını belirtir.

Bu tek kanıt doğru ve anlamı açık ise tam; yanlış, ilişkisiz veya boş ise 0. Eşdeğer doğru ifade kabul edilir.

Kabul edilen yanıtlar: Bilimsel anlamı koruyan eşdeğer ifadeler ve geçerli farklı çözüm yolları kabul edilir.

Yaygın hata: Yanıtı verilen kanıttan daha geniş bir kesinliğe genellemek.

2. Okula erişim kararında mekân · 15 puan

Uzaklık tek başına gerçek erişilebilirliği göstermez. Yol engeli, güvenli geçit ve kaldırım sürekliliği dikkate alındığında B daha güvenli erişim sağlayabilir. Tercih yalnız uzaklığı değil güzergâh ve güvenliği birlikte ele alır.

5 puan · Kuş uçuşu uzaklığın yol engellerini/güzergâhı göstermediğini belirtir.

Bu tek kanıt doğru ve anlamı açık ise tam; yanlış, ilişkisiz veya boş ise 0. Eşdeğer doğru ifade kabul edilir.

5 puan · Geçit güvenliği ve kaldırım sürekliliği gibi iki mekânsal etken kullanır.

Geçit güvenliği ve kaldırım sürekliliği gibi iki farklı mekânsal etkenin her biri ölçüt puanının yarısıdır.

5 puan · Tercihini verilen etkenlerle tutarlı gerekçelendirir.

Bu tek kanıt doğru ve anlamı açık ise tam; yanlış, ilişkisiz veya boş ise 0. Eşdeğer doğru ifade kabul edilir.

Kabul edilen yanıtlar: Ek güvenli geçit düzenlemesi önererekA'yı koşullu seçmek de açık gerekçeyle kabul edilir.

Yaygın hata: Yanıtı verilen kanıttan daha geniş bir kesinliğe genellemek.

3. Coğrafya tarihini araştırma · 18 puan

A: MÖ 3. yüzyıl; gölge açıları ve şehirler arası uzaklıkla geometrik hesap; Dünya'nın çevresi/boyutuna ilişkin bilgi. B: 1960; uydu görüntüleme; bulut örtüsü ve hava olaylarının geniş alanlarda izlenmesi. B kartındaki uzaydan bulut görüntüleme kanıtı, uyduların hiç kullanılmadığı C iddiasıyla çelişir.

5 puan · A için MÖ 3. yüzyıl, B için 1960 dönemlerini doğru çıkarır.

Her doğru dönem bilgisi ölçüt puanının yarısıdır; iki dönem doğruysa tam, ikisi de yanlış/yoksa 0.

5 puan · A için gölge açısı/şehirler arası uzaklığa dayalı geometrik hesap, B için uydu görüntüleme yöntemini çıkarır.

Her kartın yöntemini doğru çıkarma ölçüt puanının yarısıdır.

4 puan · A'nın Dünya'nın çevresini bilmeye, B'nin bulutları/hava olaylarını uzaydan izlemeye katkısını açıklar.

Her kartın coğrafi bilgiye katkısını doğru açıklama ölçüt puanının yarısıdır.

4 puan · B kartındaki bulut örtüsünü uyduyla izleme örneğinin C iddiasıyla çeliştiğini açıklar.

B kartını seçip uydu görüntüleme kanıtını C iddiasıyla ilişkilendirirse tam; yalnız doğru kart adı olup kanıt/ilişki yoksa yarı; yanlış kart veya ilgisiz açıklamaya 0.

Kabul edilen yanıtlar: A için Eratostenes yazımı; yöntem için geometrik ölçüm/hesap; B için uzaktan algılama/uydu görüntüsü ifadeleri kabul edilir. Yalnız 1960 yazmak yeterlidir; gün ve ay ayrıca zorunlu değildir.

Yaygın hata: Kaynağı bilinen karşı örneği dikkate almadan kaynaksız mutlak iddiayı kabul etmek.

4. Koordinatlı haritayı kullanma · 12 puan

A’danB’ye doğuya 3 km gidilir. C=(1,3) olur.

4 puan · A’danB’ye yönü doğu olarak verir.

Bu tek kanıt doğru ve anlamı açık ise tam; yanlış, ilişkisiz veya boş ise 0. Eşdeğer doğru ifade kabul edilir.

4 puan · Düz uzaklığı 3 km bulur.

Bu tek kanıt doğru ve anlamı açık ise tam; yanlış, ilişkisiz veya boş ise 0. Eşdeğer doğru ifade kabul edilir.

4 puan · C’yi(1,3) konumuna yerleştirir ve koordinatı yazar.

Bu tek kanıt doğru ve anlamı açık ise tam; yanlış, ilişkisiz veya boş ise 0. Eşdeğer doğru ifade kabul edilir.

Kabul edilen yanıtlar: Bilimsel anlamı koruyan eşdeğer ifadeler ve geçerli farklı çözüm yolları kabul edilir.

Yaygın hata: Yatay ve düşey koordinatları yer değiştirmek.

5. Mutlak ve göreli konum · 12 puan

Yarımküre/enlem mutlak konumdur; mevsimlerin oluşumuyla birlikte orta kuşak iklim özellikleri ve Güneş ışınlarının geliş açısını etkiler. Boğazlarla geçiş göreli konumdur; deniz ulaşımı ve ticari bağlantılarda önem sağlar.

4 puan · Yarımküre/enlemi mutlak, boğazların çevreyle bağlantısını göreli konum olarak ayırır.

Yarımküre/enlem=mutlak ve boğaz bağlantısı=göreli eşleştirmelerinin her biri ölçüt puanının yarısıdır.

4 puan · Mutlak konum için Güneş açısı/mevsimlik fark gibi doğru etki verir.

Bu tek kanıt doğru ve anlamı açık ise tam; yanlış, ilişkisiz veya boş ise 0. Eşdeğer doğru ifade kabul edilir.

4 puan · Göreli konum için ulaşım/ticaret bağlantısı gibi doğru etki verir.

Bu tek kanıt doğru ve anlamı açık ise tam; yanlış, ilişkisiz veya boş ise 0. Eşdeğer doğru ifade kabul edilir.

Kabul edilen yanıtlar: Bilimsel anlamı koruyan eşdeğer ifadeler ve geçerli farklı çözüm yolları kabul edilir.

Yaygın hata: Türkiye’nin her yerinde aynı iklim olduğunu konumdan çıkarmak.

6. Bir harita sisteminin bileşenleri · 16 puan

Uzaktan algılama geniş alandaki zarar izlerini uzaktan gözler; konumlandırma saha noktalarının yerini belirler; CBS katmanları ilişkilendirip sorgular/gösterir. Birlikte, kapalı yollardan kaçınan hastane erişim planı geliştirilebilir.

4 puan · Uydu görüntüsünü uzaktan algılama/gözlemle eşler.

Bu tek kanıt doğru ve anlamı açık ise tam; yanlış, ilişkisiz veya boş ise 0. Eşdeğer doğru ifade kabul edilir.

4 puan · Konum alıcısını noktanın koordinatını belirlemeyle eşler.

Bu tek kanıt doğru ve anlamı açık ise tam; yanlış, ilişkisiz veya boş ise 0. Eşdeğer doğru ifade kabul edilir.

4 puan · CBS'yi katmanları ilişkilendirme ve analizle açıklar.

Bu tek kanıt doğru ve anlamı açık ise tam; yanlış, ilişkisiz veya boş ise 0. Eşdeğer doğru ifade kabul edilir.

4 puan · Birlikte kullanım için tutarlı erişim/planlama yararı verir.

Bu tek kanıt doğru ve anlamı açık ise tam; yanlış, ilişkisiz veya boş ise 0. Eşdeğer doğru ifade kabul edilir.

Kabul edilen yanıtlar: Bilimsel anlamı koruyan eşdeğer ifadeler ve geçerli farklı çözüm yolları kabul edilir.

Yaygın hata: Yanıtı verilen kanıttan daha geniş bir kesinliğe genellemek.

7. Gözlemden koşullu hava tahmini · 12 puan

Sağanak veya gök gürültülü hava gelişme olasılığı düşünülebilir; kesinlik iddia edilmez. Açık hava etkinliği kapalı güvenli alana alınabilir/ertelenebilir. MGM'nin güncel radar, tahmin ve uyarıları kontrol edilebilir.

4 puan · Gözlemleri yaklaşan sağanak/gök gürültülü hava olasılığıyla koşullu ilişkilendirir.

Bu tek kanıt doğru ve anlamı açık ise tam; yanlış, ilişkisiz veya boş ise 0. Eşdeğer doğru ifade kabul edilir.

4 puan · Açık hava etkinliği için uygun tedbir önerir.

Bu tek kanıt doğru ve anlamı açık ise tam; yanlış, ilişkisiz veya boş ise 0. Eşdeğer doğru ifade kabul edilir.

4 puan · Güncel resmî meteorolojik tahmin/radar/uyarı kaynağına başvurur.

Bu tek kanıt doğru ve anlamı açık ise tam; yanlış, ilişkisiz veya boş ise 0. Eşdeğer doğru ifade kabul edilir.

Kabul edilen yanıtlar: Bilimsel anlamı koruyan eşdeğer ifadeler ve geçerli farklı çözüm yolları kabul edilir.

Yaygın hata: Bulut gözleminden yağışın kesin saatini veya miktarını çıkarmak.

Kapsam dayanağı: https://cdn.eba.gov.tr/yardimcikaynaklar/2026/09/KSDT/cografya4.xlsx · 9. Sınıf · Senaryo 1